

Hvilke faktorer var med på å styrke Russlands avgjørelse om humanitær intervensjon i Libya i 2011?

Vår 2019

Kurskode: POL2900

Emnegruppetilhørighet: Internasjonal politikk

Kandidatnummer: 10042

Antall ord: 6767

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning

2.0 Teori

2.1 FNs sikkerhetsråd

2.2 Humanitær intervensjon og *Responsibility to protect*

2.3 Situasjonen i Libya i 2011

2.3.1 Resolusjon 1970

2.3.2 Resolusjon 1973

3.0 Metode

4.0 Variabler

4.1 Trusselen mot sivile

4.2 Betydningen av folkerett

4.3 Russlands nasjonale interesser

4.4 Betydningen av regionale organisasjoner

5.0 Mulige konsekvenser

6.0 Oppsummering

7.0 Avslutning

8.0 Litteraturliste

1.0 Innledning

Debatten om humanitær intervensjon dukker stadig opp på dagsordenen til FNs sikkerhetsråd. Diskusjonen om når man skal anvende militærmakt i et annet land har blitt et utfordrende utenrikspolitisk spørsmål. Noe av grunnen til at humanitær intervensjon skaper såpass stor diskusjon i sikkerhetsrådet, er måten den utfordrer prinsippet om suverenitet, samt påvirker livet for flere tusenvis av mennesker verden rundt. Ved stor uenighet om intervensjon eller ei i sikkerhetsrådet kan man risikere å ende opp med et handlingslammet FN. Et handlingslammet FN har man blant annet vært vitne til i opprørene vedrørende Kosovo-krigen i 1999, og Irak-krigen i 2003. I begge tilfeller benyttet Russland seg av vetoretten, noe som hindret en eventuell intervensjon med FN mandat. For å unngå slike utfall, ble prinsippet om *Responsibility to Protect* iverksatt på FNs verdensstoppmøte i 2005 (Seybolt, 2008, s. 2).

Våren 2011 opplevde Libya en rekke demonstrasjoner mot sittende regjering. Dette var fredelige demonstrasjoner som raskt eskalerte til voldelige opprør, grunnet den harde responsen fra styresmaktene i landet. FN anså dette som en trussel mot fred og sikkerhet, og situasjonen i Libya ble satt på dagsordenen (Themnér & Wallenstein, 2012, s. 568). Siden FNs grunnleggelse i 1945 har Russland vært et fast medlemsland, som har mulighet til å bruke en vetorett mot eventuelle forslag. Tradisjonelt sett har Russland vært skeptisk til vestlig intervensjon, og henviser gang på gang til suverenitetsprinsippet og folkeretten. Til flere nasjoners overraskelse lot Russland være å stemme på resolusjon 1973, noe som førte til en humanitær intervensjon i Libya, våren 2011. Hva er det som gjorde konflikten i Libya annerledes enn andre konflikter for Russland?

Noe av begrunnelsen for tema av denne oppgaven er at humanitære intervensjoner er noe som påvirker livet til en rekke mennesker den dag i dag. Russland er også én av fem faste medlemmer i sikkerhetsrådet, og har derfor en stor mulighet til å påvirke FNs handlekraft i form av å bruke vetoretten. Grunnen til at nettopp intervensjonen i Libya ble valgt, er fordi dette er en annerledes konflikt, ved at intervensjonen fikk støtte fra FN. Intervensjonen i Libya har også fått ringvirkninger i form av ønske om intervensjon i andre land, i tillegg til at situasjonen i Libya i dag ikke ble bedret. Dette betyr at temaet for denne oppgaven fortsatt er relevant den dag i dag.

Oppgaven vil ta opp ulike faktorer som kan ha vært avgjørende for Russlands avgjørelse i intervensjonsspørsmålet. Som grunnlag for redegjørelsen er det anvendt resolusjoner, rapporter, offisielle brev til sikkerhetsrådet, i tillegg til en rekke forskningsartikler på temaet.

Oppgaven vil også redegjøre for ulike konsekvenser av intervensjonen i Libya, og hvordan dette har påvirket FN som internasjonal organisasjon. Avslutningsvis drøftes en mulig årsakssammenheng for hvorfor Russland handlet slik de gjorde.

2.0 Teori

2.1 FNs sikkerhetsråd

Sikkerhetsrådet er det organet i FN som har i oppgave å sikre og bevare fred i verden, og omtales som det mektigste organet i FN. Grunnen til dette er at sikkerhetsrådet har autorisasjon for å tillate en innгриpen (intervensjon) i et annet land. I tillegg er alle land nødt til å forholde seg til sikkerhetsrådet, og gjøre som rådet sier. Til vanlig består rådet av 15 medlemsland, hvorav fem land er faste medlemmer. De faste medlemmene fikk denne posisjonen ved FNs opprinnelse i 1945 på grunn av resultatet etter andre verdenskrig. De faste medlemslandene er Kina, Russland, USA, Storbritannia og Frankrike. Resten av rådet består av 10 medlemsland, som blir stemt inn to år av gangen av FNs general forsamling. Fordelen de faste medlemslandene har er at de har vetorett. Det vil si at de kan stemme imot at enkelte forslag vedtas. Om et av de faste medlemslandene bruker sin vetorett, vil ikke forslaget vedtas, selv om det er flertall i sikkerhetsrådet. Hvis dette er tilfellet, så vil det med stor sannsynlighet føre til et handlingslammet FN. Dette har blant annet vært tilfelle i Syria, der Russland og Kina la ned veto mot å godta militær intervensjon. De faste medlemmene spiller derfor en viktig rolle i diskusjonen om humanitær intervensjon (FN Sambandet, 2019).

2.2 Humanitær intervensjon og *Responsibility to protect*

Man kan finne ulike definisjoner av hva en humanitær intervensjon innebærer. Norman Geras mener at en humanitær intervensjon er når en eller flere stater bruker militærmakt i en annen stat, for å beskytte den sivile befolkningen, når staten det gjelder verken kan eller vil verne om de grunnleggende menneskerettighetene (Geras, 2011, s. 99).

Sidens FNs opprinnelse i 1945 har spørsmålet om humanitære intervensjoner preget det internasjonale verdensbildet. Grunntanken til FN er «sammen for en bedre verden».

For å prøve å oppnå dette er organisasjonen bygget på tre grunnpilarer, nemlig fred og sikkerhet, menneskerettigheter og utvikling/humanitært arbeid. I hovedgrunn for at historien ikke skal gjenta seg, med tanke på første og andre verdenskrig. Det er FNs sikkerhetsråd som har i hovedoppgave å finne løsninger til ulike konflikter som oppstår. FN-pakten utdyper hva som kan gjøres for å løse eventuelle konflikter som oppstår i verden. Først og fremst vil sikkerhetsrådet prøve å løse en eventuell konflikt ved hjelp av fredelige midler. Eksempler på

fredelige midler er forhandlinger mellom partene, fredsbevarende styrker i konfliktområdet, eller utrope en mekler. Hvis dette ikke har en positiv effekt kan sikkerhetsrådet autorisere sanksjoner eller benytte seg av militærmakt. Det er kun ved autorisasjon fra FNs sikkerhetsråd eller ved selvforsvar, at en stat kan bruke militærmakt mot en annen stat, (Utenriksdepartementet, 2018, s. 2).

Selv om menneskerettighetene har fått en stadig større rolle i FNs arbeid, er det fortsatt uenighet om sikkerhetsrådet skal ha en slik autorisasjon, siden dette står i strid med statssuverenitets- og ikke-innblandingsprinsippet. I folkeretten står statssuverenitetsprinsippet sterkt, som innebærer at enhver stat har suverenitet innenfor sine grenser. Det vil si at ingen kan blande seg inn i hvordan en stat velger å styre sitt område (FN Sambandet, 2019). Spørsmålet om folkerettens betydning finnes også innad mellom sikkerhetsrådets egne medlemmer. Uansett hvilken avgjørelse man ender opp med vil sikkerhetsrådet få kritikk, enten det gjelder brudd på prinsippene om suverenitet, eller brudd på etiske og moralske prinsipper (Wheeler, 2000, s.1).

Det finnes både motstandere og forkjempere for humanitære intervensjoner. Noe av motargumentert som blir spesielt brukt av Russland og Kina, er at en humanitær intervensjon ved hjelp av maktbruk høyst sannsynlig vil forverre situasjonen, og ingen garanti for fred og sikkerhet. På den annen side er verden preget av globalisering og økt avhengighet mellom nasjoner. Dette kan føre til at konflikter internt i stater kan gi ringvirkninger til andre stater, og dermed kan dette true fred og sikkerhet i det internasjonale bildet. Det er også flere nasjoner som mener at en stat har en plikt å gripe inn, når det blir begått alvorlige brudd på menneskerettigheter, derav prinsippet om *Responsibility to protect*.

På 1990-tallet økte diskusjonen om staters ansvar for sikkerheten til egen befolkning, og nådde et klimaks da FN ikke hjalp sivilbefolkningen i verken borgerkrigen i Somalia, folkemordet i Rwanda eller situasjonen i Bosnia. Konflikter som led store sivile tap. Den tidligere generalsekretæren i FN, Kofi Annan, mente derfor at det behøvdtes endringer angående internasjonal maktbruk, og en forandring på definisjonen av suverenitetsprinsippet. Nettopp av den grunn for å hindre flere grufulle tragedier i framtiden. I 2005 ble derfor prinsippet som kalles *Responsibility to Protect* (R2P) vedtatt i FN. Hovedtanken bak denne ideen var at stater heller skulle vende fokus mot å beskytte egen sivilbefolkning. Hvis en stat ikke klarer å imøtekomme dette ansvaret, vil internasjonale stater ta over kontrollen i området (Seybolt, 2008, s. 13). Forskjellen mellom en humanitær intervensjon og prinsippet om R2P,

er at stater henvender seg til utsagnet «rett til å intervensere» ved en humanitær intervensjon og spesielt ved hjelp av militærmakt. Mens ved R2P støtter man oppunder «ansvar for å beskytte», hvor militærmakt blir vedtatt som siste mulige løsning (United Nations, 2019). Våren 2011 opplevde man et vendepunkt innenfor internasjonale tiltak, når det gjaldt å beskytte en sivilbefolkning. Da resolusjon 1973 ble vedtatt, var dette første gang FNs sikkerhetsråd autoriserte militærmakt i henhold til R2P-prinsippet (Bellamy & Williams, 2012, s. 273).

Det er seks kriterier som må oppfylles for at man kan henvise til prinsippet om R2P. For det første må det være en rettferdig sak. Her menes det at det må ha vært eller er stor sannsynlighet for at det vil skje grove brudd mot mennesker i staten det gjelder. Det andre kriteriet tar opp edelt motiv, og mener her at hovedintensjonen må være å stoppe voldelighetene. For det tredje må en militær intervensjon være siste utvei. Det fjerde punktet omfatter liten grad av intensitet og varighet for å beskytte de sivile best mulig. Nest siste punkt handler om gode utsikter. Her refereres det til at det bør være god sannsynlighet for å kunne lykkes, slik at intervensjonen ikke gjør situasjonen verre. Det sjette og siste er at det må være rett myndighet. Her er intensjonen å kunne bedre funksjonen til sikkerhetsrådet, slik at oppgaven blir bedre utført enn ved tidligere hendelser (Haugevik & Osland, 2006).

2.3 Situasjonen i Libya i 2011

Hendelsene som skjedde i Libya i 2011 må sees i sammenheng med Den arabiske våren. Den arabiske våren er kjent for flere folkelige opprør som oppsto i en rekke land i Nord-Afrika, nemlig for å få til politiske endringer. Den tidligere libyske Obersten, Muammar al-Gaddafi, tok makten i Libya gjennom et statskupp i 1969. Befolkningen var lite fornøyd med at landets store oljeinntekter ikke kom innbyggerne til gode, og dermed gikk Libya fra ett diktatur til et annet. Allerede i 1992 ble det innført sanksjoner mot Libya fra FN, fordi det ble påvist en rekke menneskerettighetsbrudd, i tillegg til at Gaddafi-regimet støttet internasjonal terrorisme. Libyas forhold til vestlige land ble imidlertid bedret på slutten av 1990-tallet (FN-Sambandet, 2018).

I begynnelsen av 2011 startet det fredelige demonstrasjoner på ulike steder i Libya mot landets sittende regime, grunnet befolkningens ønske om bedring av levekår og økt politisk innflytelse. Etterhvert som demonstrasjonene spredte seg rundt om i landet, reagerte Gaddafi-regimet med brutal makt mot opprørerne, og demonstrasjonene eskalerte raskt til en voldelig borgerkrig (Themnér & Wallenstein, 2012, s. 568). 22. februar 2011 holdt oberst Gaddafi en

opprørsk tale, hvor han blant annet uttrykte at Libya skulle renses for fiender og «skadedyrene» utryddes. Denne ordbruken ga verden sterke assosiasjoner til konfliktene på Balkan på 1990-tallet. Gaddafis krasse uttalelse var dermed med på å påvirke resolusjon 1970, som FNs sikkerhetsråd vedtok den 26. februar 2011. I mars, en måned etter at opprøret startet, vedtok FNs sikkerhetsråd resolusjon 1973 (FN-Sambandet, 2018).

2.3.1 Resolusjon 1970

Etter å ha fulgt nøye med på situasjonen i Libya, mente FNs sikkerhetsråd at sivilbefolkningen i Libya var utsatt, og fiendtlighetene måtte gjøres slutt på. Frankrike og Storbritannia var pådriverne bak resolusjon 1970. I begynnelsen var det vanskelig for Frankrike og Storbritannia å få igjennom resolusjonen, blant annet fordi Russland og Kina var veldig skeptiske. Russland mente blant annet at man burde avvente en resolusjon, og heller se hva regionale organisasjoner kunne få til. 22. februar 2011 suspenderte den Arabiske Liga (AL) medlemskapet til Libya. Deretter gikk prosessen for å få vedtatt resolusjonen raskt frem. Den 26. februar 2011 ble resolusjon 1970 enstemmig vedtatt av FNs sikkerhetsråd. (Adler-Nissen & Pouliot, 2014, s. 900). Resolusjon 1970 krevde blant annet slutt på fiendtlighetene i henhold til kapittel VII, artikkel 41, fra FN-pakten. Hensikten var at det skulle oppføres tiltak uten maktbruk, som Libya var tvungen til å godta. I resolusjonen 1970 stod det blant annet at det skulle gjennomføres handelsboikott innen våpen, reiseforbud for enkelte personer, og frysing av finansielle og økonomiske ressurser som hadde tilknytning til konflikten, unntatt ressurser som var tilgjengelig for sivilbefolkningen, som for eksempel vann, mat og medisiner (UN Doc. S/RES/1970).

2.3.2 Resolusjon 1973

Etter at resolusjon 1970 ble vedtatt, forventet FN en endring fra Gaddafi-regimet. Dette skjedde imidlertid ikke, for Gaddafi avviste kravene fra resolusjon 1970, og fortsatte voldelighetene mot opprørerne. FNs daværende generalsekretær, Ban Ki-Moon, prøvde også å forhandle med den libyske lederen over en telefonsamtale, men mislyktes (Bellamy & Williams, 2011, s. 840). Som følge av dette anså FN at Libya var en trussel mot internasjonal fred og sikkerhet. Dermed ble resolusjon 1973 vedtatt av FNs sikkerhetsråd 17. mars 2011. Det var 10 nasjoner som stemte for resolusjonen, mens fem medlemsland avsto å stemme. Noe av grunnen til at det var fem medlemsland som lot være å stemme, var fordi de mente at konsekvensene fra en væpnet intervensjon var for store (UN Doc. S/RES/1973).

Resolusjonen henviste til FN-paktens kapittel VII, og artikkel 42 som ga medlemsland autorisasjon til å «bruke alle nødvendige midler» nettopp for å beskytte sivilbefolkningen. Resolusjon 1973 referer til R2P-prinsippet, om at Libya har et ansvar og plikt til å beskytte sin egen sivilbefolkning. Det ble opprettet en flyforbudssone over Libya. I praksis betydde det at Gaddafi-regimet mistet muligheten til å bruke fly i kampen mot opprørerne, og kun to dager etter at resolusjon 1973 ble vedtatt gikk NATO inn i Libya (Bellamy & Williams, 2011, s. 844).

3.0 Metode

Da forskningsmetode skulle velges, besto valget mellom kvantitativ eller kvalitativ forskningsmetode. Valget for denne oppgaven endte på en kvalitativ forskningsmetode, når informasjon skulle fremskaffes og analyseres. Bakgrunnen for dette var at mange dokumenter fra FN skulle ligge til grunn for datagenerering. Det vil derfor bli en såkalt dokumentstudie, hvor ulike dokumenter vil bli lagt til grunn. Det vil bli anvendt dokumenter som ikke nødvendigvis er produsert til forskning. Metoden som blir brukt er en ikke-påtrengende metode, hvor deltakerne ikke blir direkte involvert. På denne måten kan man skaffe seg informasjon om de ulike beslutningene som fant sted (Tjora, 2013, s. 162).

Studien har fokus på en spesifikk case. Oppgaven tar utgangspunkt i intervensjonen i Libya i 2011, og legger spesielt vekt på hvorfor Russland unnlot å benytte seg av vetoretten ved avgjørelsen om resolusjon 1973. Casestudiet er med på å forklare ulike spørsmål om intervensjonen, i form av å skape forståelse og få dypere innsikt. Målet med oppgaven er både å forstå hvordan og hvorfor Russland tenkte og handlet som de gjorde, derfor vil det bli lagt vekt på fire variabler som skal undersøkes. Variablene er 1) trusselen mot sivile, 2) betydningen av folkerett, 3) Russlands nasjonale interesser, og 4) betydningen av regionale organisasjoner. Variablene må sees i sammenheng til Russlands preferanser, tanker og meninger i henhold til intervensjonen i Libya.

Det vil bli lagt vekt på primærlitteratur, i form av generelle dokumenter. De generelle dokumentene som er lagt til grunn er offentlige dokumenter fra FN, for eksempel resolusjoner, henvendelser i form av brev og rapporter fra ulike møter. Her vil det legges vekt på Russlands tanker og meninger rundt de ulike avgjørelsene som ble tatt av FN's sikkerhetsråd våren 2011. Ved å bruke slike primærkilder kan man få mer innblikk i Russlands posisjon i situasjonen, dermed å se hvilke verdier som var viktige for Russland. Det vil også bli lagt vekt på sekundærlitteratur fra ulike forfattere som tidligere har forsket på

intervensjonen i Libya. Sekundærlitteraturen som blir anvendt er for det meste vitenskapelige artikler, bøker og enkelte nyhetsartikler. Grunnen til at forskningsdokumenter også blir anvendt i denne oppgaven er for å styrke litteraturgrunnlaget. Siden det blir henvist til flere sekundærkilder, er dette med på å styrke troverdigheten til oppgaven, siden kilder blir kontrollert i forhold til hverandre. I denne oppgaven er det viktig å tenke på at dokumenter må settes i en kontekst. Det er viktig å tenke på hvem som har skrevet de ulike dokumentene, for hva slags formål og for hvilke lesere dokumentene er rettet mot (Tjora, 2013, s. 163).

4.0 Variabler

4.1 Trusselen mot sivile

Prinsippet om R2P refererer til et ansvar å beskytte egen sivilbefolkning fra folkemord, krigsforbrytelser, etnisk rensing og brudd på menneskerettigheter (United Nations, 2019). Dermed er det essensielt å vise til fakta om slike brudd, hvis man skal støtte seg til prinsippet om R2P ved en intervensjon. Situasjonen i Libya viste seg å eskalere raskt, og sivilbefolkningen ble fort ekstremt utsatt. I slutten av februar 2011 kunne også flere utenlandske journalister melde om en preget hovedstad, der mennesker var redde for å prate med pressen, tilfeller med snikskyttere i gatene og flere sivile som ble bortført av militære fra gatene (Buckley, 2012, s. 84). Som en følge av Gaddafis krasse uttalelser mot befolkningen ved flere hendelser, uttrykte FN stor bekymring for sikkerheten til Libyas sivilbefolkning.

FNs sikkerhetsråd hadde over 24 møter angående situasjonen i Libya i 2011. Det første tiltaket som FNs sikkerhetsråd iverksatte, var resolusjon 1970. Resolusjon 1970 ble enstemmig vedtatt av alle nasjonene i Sikkerhetsrådet (UN, 2011, s. 82). Det var ikke den samme enstemmigheten blant nasjonene i Sikkerhetsrådet, da Gaddafi ikke godtok kravene ved resolusjon 1970. Dette førte til et FN som handlet med svekkede diplomatiske virkemidler.

Storbritannia, Frankrike og USA var store pådrivere bak resolusjon 1973. Disse landene støttet seg til argumentasjonene om at Libyas sivilbefolkning var truet, Gaddafi-regimet manglende samarbeid og i tillegg Den Arabiske Ligas (AL) holdninger knyttet til resolusjon 1973. På den andre siden var Russland sterkt uenig om at militær intervensjon var det som måtte til for å få til en fredelig løsning. Blant annet fordi de mente at bruk av militære midler bare ville forverre situasjonen og være en større trussel for sivilbefolkningen. Både Kina og India støttet Russland for dette standpunktet (S/PV.6498, s.8).

Russland var derimot helt enig med Frankrike og Storbritannia, om at situasjonen i Libya var uakseptabel og voldelighetene måtte ta slutt umiddelbart. Dette er med på å forklare at resolusjon 1970 ble enstemmig vedtatt av sikkerhetsrådet, som viser at Russland samtykket. I et møte sikkerhetsrådet hadde den 17. mars 2011 uttrykte Russland at de er talsmenn for beskyttelse av sivile, og i tillegg har felles syn på humanitære verdier med andre medlemmer i sikkerhetsrådet. I tillegg understrekte Mr. Churkin (daværende russisk FN ambassadør) at Russland ikke forhindret vedtaket av resolusjon 1973 (S/PV.6498, s.8).

Likevel var Russland svært skeptiske da diskusjonen om resolusjon 1973 kom på banen i sikkerhetsrådet, og begynte å kritisere utkastet. Noe av grunnen til at Russland kritiserte resolusjon 1973, var at det dukket opp flere spørsmål enn løsninger. Blant annet skjønte ikke Russland hvordan selve flyforbudssonen skulle utøves, og retningslinjene for bruk av militærmakt. Likevel valgte Russland ikke å benytte seg av vetoretten sin (S/PV.6498, s.8). Gjennom hele prosessen uttrykte Russland hva de mente var den beste løsningen for både Libya og den libyske sivilbefolkningen, og militærmakt var ikke løsningen. Likevel ble det en militær intervensjon i Libya, så kanskje Russland vektla nødvendigheten av humanitær hjelp som avgjørende.

4.2 Betydningen av folkerett

Betydningen av folkerett, og spesielt prinsippet om statssuverenitet har nok også vært en avgjørende faktor i prosessen om Russland skulle benytte seg av vetoretten eller ikke. Man kan si at et lands nasjonale lover og regler, og folkeretten er to sider av samme sak. Nasjonale regler og lover gjelder for innbyggere innad i en nasjon. Folkeretten handler også om lover og regler, men mer spesifikt i forholdet mellom nasjoner. Folkeretten skal være med på å regulere hva som skal være lov eller ikke lov mellom stater. Tradisjonelt sett kan man dele folkeretten inn i to kategorier, internasjonale avtaler og sedvanerett. De internasjonale avtalene er enten traktater eller konvensjoner som stater inngår seg imellom. Mens sedvanerett er normer som det er stor enighet om mellom stater. Men i tillegg står statssuverenitetsprinsippet sterkt i folkeretten, og dette kan også være med på å svekke systemet. Grunnen til dette er at folkeretten på sett og vis er frivillig for nasjoner å følge, mye på grunn av at en stat er suveren innenfor egne grenser (FN, folkerett, 2019).

Når det gjelder Russlands forhold til folkeretten, må man ta med det historiske forholdet til USA med i betraktningen. Sovjetunionen (som Russland var en del) var en stormakt sammen med USA, og det ble fort naturlig at de to ble to motmakter. Sovjetunionen var en stormakt,

med stor territoriell suverenitet. Russlands utenrikspolitikk og forhold til suverenitet i dag, vil forstås bedre, når man tenker på hvor stor Sovjetunionen var. Russland driver derfor en utenrikspolitikk, for å prøve å minske trusselen for at russisk suverenitet skal utfordres og svekkes. Derfor kan man tenke seg at Russland jobber for å hindre vestlig hegemoni med USA i spissen. I de senere årene har også forholdet mellom Russland og Kina forbedret seg markant, og de to er viktige handelspartnere seg imellom. I liket med Russland er også Kina skeptisk til å intervensere et annet land. Derfor er det naturlig at Kina og Russland står sammen som en motvekt, mot USA og flere europeiske land, som for eksempel Frankrike og Storbritannia. På denne måten har man fått et mer balansert standpunkt, med tanke på sikkerhetspolitikk, mellom østlige og vestlige deler av verden (Wilhelmsen, 2014, s. 136).

Tradisjonelt sett har Russland vært stor tilhenger av statssuverenitet, mens USA har i stor grad hatt menneskerettigheter på agendaen. Sovjetunionen var faktisk én av to medlemsstater som avsto å stemme om de universelle menneskerettighetene i 1948, grunnet tanken om at individer kun hadde rettigheter innad i en stat (United Nations, 2019). Etter 1990-tallets mange voldelige konflikter, har folkeretten endret seg, og statssuverenitetsprinsippet er blitt svekket. Blant annet med tanke på R2P-prinsippet som ble vedtatt i 2005. Selv om slike avgjørelser ikke alltid er det Russland har ønsket seg, ser de på vetoretten sin i sikkerhetsrådet som en gylden mulighet til å påvirke den internasjonale sikkerhetspolitikken. De er fast bestemte på at maktbruk og militær intervensjon ikke er den beste løsningen på konflikter, men heller diplomatiske virkemidler. Dette kan skyldes at de ikke har lyst til å få for mye oppmerksomhet angående egne konflikter, i tillegg til landets mangel på demokrati. Russiske politikere argumenterer faktisk for at en militær intervensjon kan være en større trussel for fred og sikkerhet i det internasjonale samfunnet, fordi ulike staters suverenitet kan kollapse (Wilhelmsen, 2014, s. 143). Dette er mye av grunnen til hvorfor Russland godtok resolusjon 1970, som var en resolusjon med diplomatiske virkemidler, men avsto å stemme ved resolusjon 1973, som var en resolusjon som brukte militære virkemidler. Samtidig er Russland interessert i å ikke få for mye negativ oppmerksomhet fra andre medlemsnasjoner, noe som kan ha påvirket hvorfor vetoretten ikke ble benyttet.

4.3 Russlands nasjonale interesser

Nasjonale interesser kan være en viktig faktor på hvorfor enkelte nasjoner går hardt ut for en intervensjon eller vil holde avstand fra en intervensjon. I den konteksten er det derfor spennende å se om Russland hadde noen nasjonale interesser i Libya i 2011. Det første som kan tas i betraktning er forholdet mellom Russland og USA. Gjennom tidene har forholdet

mellom de to nasjonene virkelig variert, men i perioden 2008-2012 endret ting seg i en positiv retning. Mye av dette skyldes at det var Dimitrij A. Medvedev som var president, og han hadde en mer moderne og vestlig-vennlig agenda, enn Putins mer anti-vestlige agenda. Russiske ledere mente også at Obama-administrasjonen var konstruktive folk å samarbeide med, noe på grunn av at Barack Obama verken var nedlatende eller irriterende i møte med russiske ledere. Forholdet mellom USA og Russland var også på bedringens vei mye på grunn av Russlands endrede engasjement og støtte om situasjonen i Afghanistan, og mer samarbeidsvillig om atomvåpenprogram i Iran. Å benytte seg av vetoretten er ingen enkel avgjørelse, og mye av vennskapet og samarbeidet mellom medlemsstater kan stå i fare ved en slik avgjørelse. Russland kunne risikere å forverre forholdet med USA, om de benyttet seg av vetoretten ved resolusjon 1973 (Dannreuther, 2011, s. 3). På en annen side kan det nevnes at Russland generelt har vært skeptiske til intervensjoner der USA er i spissen og leder an, og derfor har lyst til å hindre vestlig hegemoni. I situasjonen i Libya var det Frankrike som ledet spesielt an, og arbeidet hardt for resolusjon 1973, dette kan ha vært med på å avgjøre hvorfor Russland var mindre skeptiske til en intervensjon (Wilhelmsen, 2014, s. 142).

Sovjetunionen og Libya har hatt et av og på forhold når det gjelder samarbeidsavtaler. Under den kalde krigen, og spesielt i 1973, var Sovjetunionen den viktigste leverandøren av våpen til Libysk forsvar. Men dette samarbeidet ble mindre viktig etter Sovjetunionens oppløsning i 1991. Libya har store oljeinntekter, men Gaddafi sluttet seg aldri til en stormakt, som Russland, USA, eller Kina, når det gjaldt å søke støtte. Dette førte til at flere stater, inklusive Russland, hadde få interessebaserte hensyn i Libya (Buckley, 2012, s. 83). Slike mangler på nasjonale interesser kan ha vært med på å gjøre avgjørelsen om intervensjon i Libya enklere. I tillegg kan det ha vært lurt for Russland å være avventende i denne situasjonen. Dette for å ha «venner» på begge sider. Ved å velge å avstå stemming på resolusjon 1973, så beholdt Russland det gode forholdet med USA og andre europeiske land, samtidig som man kan få nytte av samarbeid med den nye politiske sammensetningen i Libya. Derfor hadde nok Russland flere strategiske interesser angående situasjonen i Libya, enn økonomiske interesser (Dannreuther, 2011, s. 3).

Det er også verdt å nevne at Russland fryktet at antallet radikale islamister ville øke, om vestlige nasjoner «påtvang» demokrati i Libya. Statsminister, Vladimir Putin, advarte mot et slikt mulig utfall, og mente at dette ville påvirke andre regioner negativt, spesielt området nord i Kaukasus (Katz, 2011, s. 4). Denne faktoren spilte ikke stor nok rolle for avgjørelsen til sikkerhetsrådet.

4.4 Betydningen av regionale organisasjoner

FN anser regionale organisasjoner som den beste aktøren til å virkelig forstå dynamikken i enkelte konflikter, og hvordan man kan bevare fred og sikkerhet for sivilbefolkningen på best mulig måte. Man kan kalle regionale organisasjoner som portvakter for et enkelt område, både fordi de er best informerte om situasjonen i området, men i tillegg kan de påvirke hva som skal diskuteres om forskjellige løsninger til konflikter. Dette er med på å legge press på FN, og hvor mye enkelte saker skal legges vekt på (Bellamy & Williams, 2011, s. 826).

Man kan si at suspensjonen AL ga Libya 22. februar 2011, gjorde at prosessen om resolusjon 1970 og 1973 gikk raskere. I tillegg kom det også rapporter fra den Afrikanske Union (AU), og Organisasjon for Islamsk Samarbeid (OIS), som også meldte om slutt på voldelighetene, og om en nødvendighet for å beskytte sivilbefolkningen. Dermed ble resolusjon 1970 vedtatt bare fire dager etter at det kom en bekymringsmelding fra AL (Bellamy & Williams, 2011, s. 839).

Russland henviste til FNs generalsekretær den 24. februar 2011 angående situasjonen i Nord-Afrika og Midtøsten. Russland henviser til utsagn fra AL, og er i fullstendig enighet om at situasjonen måtte endres. Selv om Russland støttet opp om fullstendig slutt på voldelighetene, støttet de ikke opp om bruk av militærmakt. Russiske myndigheter mente militærmakt ville øke risikoen for å kunne støte på ytterligere utfordringer, både for Libya og det internasjonale samfunnet. Russland henviste seg derfor til land i den arabiske verden, og mente at de regionale organisasjonene i området kunne få slutt på konflikten i Libya. Derfor var Russland villig til å assistere med både økonomiske og diplomatiske midler (A/65/766-S/2011/103).

Den 26. februar 2011 hadde sikkerhetsrådet et møte, med fred og sikkerhet i Afrika på agendaen. Her henviste Mr. Churkin til viktigheten av regionale organisasjoner, som AL og AU, for å forhindre stor borgerkrig, og større mulighet for Libya å kunne beholde omdømme som en suveren stat med territorial integritet (S/PV.6491).

Resolusjon 1970 fikk ikke den effekten man håpet på, noe som skapte enda større engasjement blant regionale organisasjoner. Tradisjonelt har AL vært en organisasjon som har vært støttende i prinsippet om ikke-innblanding. Dette er noe land som Kina og Russland respekterer og støtter, fordi de er av samme oppfatning. Denne tanken endret seg etter å ha vurdert situasjonen nærmere, og allerede 12. mars 2011 sendte AL inn et nytt bekymringsbrev

til sikkerhetsrådet, og ba om en flyforbudssone over Libya nettopp for å forsikre fred og sikkerhet for befolkningen i Libya (S/2011/137). Likevel var det ikke alle de regionale organisasjonene som var like enige om en militær løsning i Libya. AU var fortsatt skeptisk til en innblanding fra utenforstående nasjoner, og trodde heller på en løsning mellom afrikanske land. Selv om FNs sikkerhetsråd lytter til alle regionale organisasjoner, har nok sikkerhetsrådet lagt mer vekt på henvendelsen fra AL, enn skepsisen fra AU. En mulig forklaring på hvorfor AL og OIS var såpass ivrige på en flyforbudssone over Libya, kan nok skyldes Gaddafi-regimets mangel på popularitet blant andre land i både Afrika og Midtøsten. Gaddafi-regimet gjorde seg mindre populær i regionen ved å styrke oppunder konflikter i Liberia og Sierra Leone, men også med tanke på rivalisering mot Saudi-Arabia (Bellamy & Williams, 2011, s. 842). Selv om Russland og Kina støttet AUs tankegang om ikke-innblanding fra eksterne nasjoner i Libya, var det ALs uttalelser som veide tyngst i avgjørelsen om resolusjon 1973. Å ikke kunne stille seg bak regionale organisasjoner, var med på å svekke Russland og Kinas legitimeringsgrunnlag for bruk av vetoretten sin.

5.0 Mulige konsekvenser

Etter at resolusjon 1973 ble vedtatt 17.mars 2011, gikk det kort tid før NATO gikk inn med styrker i Libya. I ettertid har både Russland og Kina kritisert NATO-land på grunn av feilaktig tolkning av resolusjon 1973. Resolusjon 1973 henviste til en flyforbudssone over Libya, intensjonen med denne flyforbudssonen var å beskytte den sivile befolkningen, og ikke styrte Gaddafi-regimet. Dette har vært med på å skape konsekvenser for liknende situasjoner, noe vi har sett i Syria. I likhet med Libya, startet det også fredelige demonstrasjoner i Syria, med ønske om mer demokratisering og bedre levekår. Russland og Kina har erkjent problemene som har oppstått med demonstrasjonene i Syria, men godtar likevel ikke en humanitær intervensjon. Selv om situasjonen i Syria var veldig lik situasjonen i Libya, har både Russland og Kina benyttet seg av vetoretten sin. En mulig forklaring er at Russland og Kina har flere geopolitiske interesser i Syria, enn de hadde i Libya. En slik intervensjon vil mest sannsynlig føre til en endring av regime, noe verken Russland eller Kina var interessert i. Syria har lenge vært en alliert av Russland, og har handlet våpen med Russland. I tillegg ligger Syria nærmere Russland geografisk sett, og Russland har ikke lyst til å påføre ytterligere utfordringer i det området (Buckley, 2012, s. 89).

Ønsket med den humanitære intervensjonen i Libya var å få en slutt på voldelighetene som foregikk i landet, i tillegg til å få et fredelig demokrati. Nå har det gått 8 år siden Gaddafi ble styrtet, og landet er i dag preget av borgerkrig og lovløshet. Det er en rivaliserende konflikt i

landet mellom to regjeringer. Det ble etablert en FN-støttet koalisjonsregjering etter intervensjonen. Likevel er det oppstått splittelse i nasjonalforsamlingen, grunnet mangel på anerkjennelse av den FN-støttede regjeringen (FN sambandet, 2018). Den 7. april 2019 eskalerte konflikten i Libya ytterligere, da opprørsgeneralen, Khalifa Haftar, gikk til angrep med væpnede styrker på hovedstaden, Tripoli (Christiansen, 2019).

Den 8. mai 2019 hadde sikkerhetsrådet i FN et møte (nummer 8523), hvor dagens situasjon i Libya stod på agendaen. Her la sjefsanklager, Fatou Bensouda, for den internasjonale straffedomstolen (ICC) frem bevis på hvordan den pågående situasjonen i Libya er. Hun hevdet at over 400 mennesker er blitt drept siden april, samt at arbeidet med å samle inn bevis på forbrytelser mot migranter pågår. I tillegg kom det fram at situasjonen i Libya bør komme tilbake på dagsordenen til sikkerhetsrådet. Den russiske representanten i FNs sikkerhetsråd, Gennady V. Kuzmin la derimot frem kritikk mot den internasjonale straffedomstolen. Hvor han påstår at konflikten i Libya har svært dype røtter, som startet med «bombing for demokrati» fra flere nasjoner, som bare resulterte i mer kaos. Kuzmin mener at ICC ikke gjør en god nok jobb i Libya for å bedre situasjonen (S/PV.8523, s. 1).

Situasjonen i Libya har nok også skapt store legitimitetsproblemer for FN. Når vedtak som Resolusjon 1973, blir tolket på en feil måte og utnyttet, er dette med på å svekke både beslutningsevnen og troverdigheten til sikkerhetsrådet. Hvis det hadde stått i resolusjon 1973 at formålet var et regimeskifte ved militærmakt, ville den nok aldri blitt godkjent. Dette er med på å skape problemer for FN i senere situasjoner, noe man blant annet ble vitne til i Syria. I dette tilfellet ble vetoretten bruk av Kina og Russland, noe som skaper et handlingslammet FN. Mye av dette kan skyldes at konsekvensene fra intervensjonen i Libya fortsatt preget nasjoner i FN (Lodgaard, 2012, s. 360).

6.0 Oppsummering

FNs sikkerhetsråd, inklusivt Russland, anså situasjonen i Libya i 2011 som en reell trussel mot sivilbefolkningen. Resolusjoner ble raskt vedtatt for å prøve å bedre situasjonen. I tillegg kunne sikkerhetsrådet støtte seg til R2P-prinsippet, siden sivilbefolkningen var utsatt. Russland mente at militær intervensjon ikke var den beste løsningen, men avsto likevel å bruke vetoretten ved resolusjon 1973. Hvorfor Russland ikke brukte vetoretten, når de er i mot vestlig intervensjon, er ikke godt å si. I hvert fall når man ser hva som har hendt i Libya etter intervensjonen. Mye tyder på at handlekraften til vestlige nasjoner bare skapte mer kaos i landet. Før Gaddafis fall levde libyske folk i en stat som hadde strenge begrensinger, men

likevel relativt trygt så lenge man fulgte statens regler. I dag er Libya preget av mer uforutsigbarhet, siden det er flere militser som konkurrerer om statsmakt. Man kan på mange måter si at situasjonen i Libya har blitt forverret (Torgersen, 2019). På den annen side er det viktig å huske at intervensjonen av Libya var det første tilfellet hvor FNs sikkerhetsråd henviste til R2P-prinsippet for å intervensjonere. Dette kan nok ha vært tungtveiende for Russland. Her følte man nok et ansvar for å beskytte, og kunne dermed ikke legge ned veto på et slikt prinsipp. På bakgrunn av anvendelsen av et slikt prinsipp, kan dette ha fått Russland til å forstå at virkemidler måtte til, og at det virkelig var en reell trussel mot sivile. Derfor godtok (i den forstand å avstå i å stemme) Russland en slik intervensjon.

Man kan påstå at Russland hadde flere strategiske interesser, enn økonomiske og interessebaserte hensyn i Libya. Forholdet med andre stater kan ha veid tyngre for russiske politikere da diskusjonen om vetoretten kom på banen. Både i invasjonen av Kosovo i 1999, og Irak i 2003, benyttet Russland seg av vetoretten. Dermed ble det i begge tilfellene angrep uten FN-mandat, som igjen står i strid med folkeretten, siden det heller ikke utløste retten til selvforsvar (FN-sambandet, 2019). Avgjørelser der vetoretten blir benyttet, kan være med på å skape utfordringer for Russland, nettopp fordi man blir ansett som bremseklossen i FN, noe som igjen fører til et handlingslammet FN. Dette kan være med på å forverre Russlands forhold til andre nasjoner. Noe Russland ikke ønsket i denne situasjonen. Russland har nok tatt med i betraktning å ikke få for mye negativ oppmerksomhet i spørsmålet om å intervensjonere eller ikke. Mye på grunn av å ikke få fokus på egne konflikter, samt å bevare samarbeidsavtaler.

Det er interessant å se hvordan Russland oppfører seg i dagens debatt om situasjonen i Libya. Der de blant annet kritiserer både ICC og NATO-land for deres dårlige avgjørelser og beslutninger angående gjennomføring av resolusjon 1973. Ved å avstå å stemme ved resolusjon 1973 hadde Russland mulighet til å se an situasjonen. Mest sannsynlig hadde Russland sittet stille i båten, og unngått å kommentere saken, hvis intervensjonen i Libya endte med gode resultater og bedre leveforhold for befolkningen. På den andre siden var ikke dette utfallet, så dermed kan man spekulere om Russland gjorde et taktisk valg ved å avstå å stemme. Med dette menes at Russland kunne se an situasjonen, og deretter styre senere debatter i deres retning. Nå argumenterer blant annet Russland for at bombingene i Libya resulterte i mer kaos. Dette sa de blant annet også i forhandlingene før resolusjon 1973 ble vedtatt. De kan dermed støtte seg til slik argumentasjon ved neste eventuelle debatter om humanitær intervensjon.

På den andre siden kan man betrakte suverenitetsprinsippet som en interesse Russland vil ivareta. Under Sovjetunionen anså unionen seg som en supermakt, men dette ble svekket etter unionens fall i 1991. Etter unionens fall har nok oppfatningen angående Russlands posisjon i verdens samfunnet variert med tanke på hvilke nasjoner man snakker med. Russland hadde nok en oppfatning om å arve posisjonen til Sovjetunionen, mens vestlige land hadde nok en annerledes oppfatning (Kleiva-Gramstad, 2016). Etter at Putin kom til makten, argumenterte han for et Russland som skulle gjenoppreises. Et slikt selvbilde kan være med på å forme russisk politikk, og tanken om suverenitet. Dette henger sammen med hvorfor Russland er i mot å intervensjonere andre nasjoner. Om Russland hadde vektlagt prinsippet om ikke-innblanding og statssuverenitet tyngst, ville de nok benyttet seg av vetoretten. Derfor må det ha vært andre faktorer som var mer tungtveiende i denne prosessen.

Betydningen av regionale organisasjoner har spilt en viktig rolle i sikkerhetsrådets diskusjon om intervensjon i Libya. En regional organisasjon styres av land i regionen, og har dermed best kunnskap om situasjonen, og eventuelle løsninger. De fleste regionale konfliktene er som regel svært sammensatte, derfor er det lurt av FN å samarbeide med regionale organisasjoner for å få til en god konflikthåndtering (Utenriksdepartementet, 2001). Russland har nok lenge henvist til regionale organisasjoners ønsker, fordi de som regel støtter ikke-innblanding og ønsker en løsning innad i regionen. I situasjonen i Libya skjedde det motsatte, regionale organisasjoner som, AL, ønsket intervensjon i Libya. Dermed kunne ikke Russland støtte seg lenger til regionale organisasjoner, og måtte i så fall selv bli syndebukken hvis de skulle legge ned veto. I tillegg hadde ikke Russland særlig interesse av å forverre forholdet til regionale organisasjoner i Afrika og Midtøsten, og risikerte derfor ikke å legge ned veto mot resolusjon 1973. Pågangen fra regionale organisasjoner og mangel på verdifull tid har nok vært avgjørende faktorer for resolusjon 1973. Raske avgjørelser ble tatt, mye på grunn av sikkerhetsrådets mening om å ha knapt med tid. Sikkerhetsrådet anså at de hadde liten beslutningstid, mye på grunn av trusselen mot de sivile fra Gaddafi-regimet, og ikke minst Gaddafis krasse taler til befolkningen. Russland fikk dermed ikke i like stor grad fremmet en gradvis løsning på konflikten for sikkerhetsrådet, og land i regionen. I og med at resolusjon 1973 kun ble vedtatt én måned etter de første opprørene i Libya, kan man stille spørsmål om resolusjonen ble påvirket av tidsmangel og dermed var lite gjennomtenkt.

7.0 Avslutning

Årsaken til at Russland handlet slik som de gjorde får man kanskje ikke et helt klart svar på. Russland som er så skeptisk til å intervensere i andre land, gjør plutselig en helomvending og avstår å stemme ved resolusjon 1973. Dette resulterer i intervensjon i Libya, våren 2011. Oppgaven har gått inn på mulige faktorer som kan ha vært avgjørende for Russlands del. Den første variabelen som ble nevnt var trusselen mot sivilbefolkningen i Libya. Russland anså at trusselen mot de sivile i Libya var reell, og dermed var med på å få til en våpenhvile. Denne variabelen har nok vært tungtveiende, siden de avstår å stemme ved resolusjon 1973. Den andre variabelen som oppgaven tar opp er betydningen av folkerett, og spesielt prinsippet om statssuverenitet. Dette er et prinsipp som Russland er sterk tilhenger av. Hvis man ser på denne variabelen uavhengig av andre variabler, hadde nok Russland stemt i mot en intervensjon. Det kom også frem i oppgaven at det var mangel på nasjonale interesser, noe som kan ha vært med på å gjøre situasjonen enklere å avgjøre. Andre interesser som for eksempel russisk forhold til andre nasjoner, og Russlands omdømme i sikkerhetsrådet har nok vært viktigere interesser for Russland, enn interesser i Libya. Dermed var Russland mer villig til å la vedtaket om resolusjon 1973 passere. Den siste variabelen, og kanskje den viktigste i denne konflikten, var betydningen av regionale organisasjoner. AL, AU og OIS var store pådrivere i forhandlingene om situasjonen i Libya, og kan på mange måter vært med på å sette diskursen. Uten de regionale organisasjoners pågang om en slutt på voldelighetene, ville resolusjon 1973 mest sannsynlig ikke funnet sted. Det forklarer hvor mye påvirkningskraft regionale organisasjoner har på sikkerhetsrådet, og hvordan ulike konflikter blir løst. Alle disse variablene har nok også blitt påvirket av tidsperspektivet. Både regionale organisasjoner og sikkerhetsrådet følte at vedtak måtte iverksettes raskt, grunnet dårlige levekår for sivile. Dette kan ha vært med på å avgjøre hvorfor diplomatiske virkemidler raskt ble feid av banen, noe også Russland oppfattet.

Til slutt er det viktig å nevne at utfallet av Russlands og sikkerhetsrådets handlinger i Libya, har ført med seg en rekke konsekvenser. Libya har fått store problemer i form av flere konflikter og opprør i landet. Syria har opplevd konsekvenser angående sin egen borgerkrig, og FN har også fått konsekvenser i form av kritikk og mangel på handlekraft. Dette er med på å stille spørsmålstegn ved sikkerhetsrådet, og kanskje det behøves endringer angående vetoretten blant de faste medlemmene.

Litteraturliste

Adler-Nissen, R. & Pouliot, V. (2014). Power in practice: Negotiating the international intervention in Libya. *European Journal of International Relations*, 20(4), 889-911. DOI: 10.1177/1354066113512702

Bellamy, A. J. & Williams, P. D. (2011) The new politics of protection? Côte d'Ivoire, Libya and the responsibility to protect, *International Affairs*, 87(4), 825-850. DOI: 10.1111/j.1468-2346.2011.01006.x

Bellamy, A. J. & Williams, P. D. (2012). Principles, Politics, and Prudence: Libya, the Responsibility to Protect and the Use of Military Force. *Global Governance*, 18(3), 273-297. DOI: 10.1163/19426720-01803003

Buckley, C. A. (2012). Learning from Libya, Acting in Syria. *Journal of Strategic Security*, 5(2), 81-104. DOI: 10.5038/1944-0472.5.2.5

Christiansen, H. (2019, 7. april). Opptrapping av konflikten i Libya: Minst 21 mennesker skal være drept. *Aftenposten*. Hentet fra <https://www.aftenposten.no/verden/i/awJ9pd/Opptrapping-av-konflikten-i-Libya-Minst-21-mennesker-skal-vare-drept>

Dannreuther, R. (2011). Russia and the Arab Revolutions. *Russian Analytical Digest*, 98(1), 2-3. Hentet fra https://www.files.ethz.ch/isn/130883/Russian_Analytical_Digest_98.pdf

FN-Sambandet. (2018, 17. September). Libya. Hentet fra <https://www.fn.no/Land/Libya>

FN-Sambandet. (2019, 21. februar). Kosovo. Hentet fra <https://www.fn.no/Konflikter/Europa/Kosovo>

FN-Sambandet. (2019, 26. mars). Folkerett. Hentet fra <https://www.fn.no/Tema/Konflikt-og-fred/Folkerett>

FN-Sambandet. (2019, 06. mai). FN, fred og sikkerhet. Hentet fra <https://www.fn.no/Tema/Konflikt-og-fred/FN-fred-og-sikkerhet>

FN-Sambandet. (2019). Sikkerhetsrådet. Hentet fra <https://www.fn.no/Om-FN/FNs-hovedorganer/Sikkerhetsraadet>

Geras, N. (2011). *Crimes Against Humanity: Birth of a Concept* (Utg. 1). Manchester: Manchester University Press

Haugevik, K. & Osland, K. M. (2006, 05. november). Ansvar for å beskytte? *NUPI*. Hentet fra <https://www.nupi.no/Skole/HHD-Artikler/20082/Ansvar-for-aa-beskytte>

Katz, M. N. (2011). Russia and the Arab Spring. *Russian Analytical Digest*, 98(1), 4-6. Hentet fra https://www.files.ethz.ch/isn/130883/Russian_Analytical_Digest_98.pdf

Kleiva-Gramstad, S. S. (2016, 26. desember). Arven etter Sovjetunionen. *NRK*. Hentet fra <https://www.nrk.no/ytring/arven-etter-sovjetunionen-1.13287033>

Lodgaard, S. (2012). Sikkerhetsrådets resolusjon 1973 om beskyttelse av sivilbefolkningen i Libya. *Lov og rett*. 51(6), 359-362. Hentet fra https://www.idunn.no/file/pdf/54724168/sikkerhetsraadets_resolusjon_1973_om_beskyttelse_av_sivilbef.pdf

Seybolt, T. B. (2008). *Humanitarian Military Intervention: The Conditions for Success and Failure* (Utg. 1). New York: Oxford University Press.

Themnér, L. & Wallensteen, P. (2012). Armed Conflicts, 1946-2011. *Journal of Peace Research*, 49(4), 565-675. DOI: 10.1177/0022343312452421

Wheeler, N. J. (2000). *Saving Strangers: Humanitarian Intervention in International Society* (Utg. 1). New York: Oxford University Press.

The United Nations. (2010-2011), The situation on Libya. Hentet fra https://www.un.org/en/sc/repertoire/2010-2011/Part%20I/2010-2011_Libya.pdf

The United Nations, (2019), Responsibility to Protect. Hentet fra <https://www.un.org/en/genocideprevention/about-responsibility-to-protect.shtml>

The United Nations. (2019). Chapter of the United Nation. Hentet fra <https://www.un.org/en/sections/un-charter/chapter-vii/index.html>

The United Nations. (2019). Universal Declaration of Human Rights. Hentet fra <https://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/>

Tjora, A. (2013). *Kvalitative Forskningsmetoder i praksis* (Utg. 2) Oslo: Gyldendal Akademisk.

Torgersen, H. O. (2019, 8. januar). Libya-ekspert: Ser ingen ende på elendigheten. *Aftenposten*. Hentet fra <https://www.aftenposten.no/verden/i/VRn6kp/Libya-ekspert--Ser-ingen-ende-pa-elendigheten>

Trenin, D. (2011, 20. mars). Moscow's careful stance on Libya. *Carnegie Moscow centre*, [Moscow, Russia].

UNANCA. (2018, 23. mai) The UN, Human Rights and Russia: Part II. Hentet fra <http://www.unanca.org/news-events/news/1133-the-un-human-rights-and-russia-part-ii>

UNSC. (2011, 26. februar) 6491th meeting. Hentet fra <https://undocs.org/S/PV.6491>

UNSC. (2011, 26. februar). Security Council Resolution 1970. Hentet fra [https://undocs.org/S/RES/1970\(2011\)](https://undocs.org/S/RES/1970(2011))

UNSC. (2011, 02. mars) A/65/766-S/2011/103. Letter dated 28 February 2011 from the Permanent Representative of the Russian Federation to the United Nations addressed to the Secretary-General. Hentet fra <https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/Libya%20S%202011%20103.pdf>

UNSC. (2011, 15.mars). S/2011/137, Letter dated 14 March 2011 from the permanent observer of the league of Arab States to The United Nations addressed to the President of the Security Council. Hentet fra <https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/Libya%20S%202011%20137.pdf>

UNSC. (2011, 17. mars). 6498th meeting. Hentet fra <https://undocs.org/en/S/PV.6498>

UNSC. (2011, 17. mars) Security Council Resolution 1973. Hentet fra [https://undocs.org/S/RES/1973\(2011\)](https://undocs.org/S/RES/1973(2011))

UNSC. (2019, 8.mai) 8523th meeting. Hentet fra <https://www.un.org/press/en/2019/sc13804.doc.htm>

Utenriksdepartementet. (2001, 25. april). Konflikter i Afrika- hva kan FN gjøre? Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/konflikter-i-afrika-hva-kan-fn-gjore/id105678/>

Utenriksdepartementet. (2018, 02. november). Spørsmål og svar om FN generelt. Hentet fra https://www.regjeringen.no/no/tema/utenrikssaker/fn/fn_svar/id613826/

Wilhelmsen, J. (2014). Russland, folkeretten og militær intervensjon: Selektiv prinsippfasthet. *Internasjonal politikk*, 72(1), 135-146. Hentet fra https://www.idunn.no/file/pdf/66060227/ip_2014_01_pdf.pdf